

# Statutory Social and Health Insurance of Entrepreneurs and Employees in the Slovak Republic in 2020

Renáta Pakšiová

University of Economics  
Faculty of Economic Informatics, Department of Accounting and Auditing  
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovakia  
E-mail: renata.paksiova@euba.sk

**Abstract:** *In some professions, individuals are often faced with the question of how to carry out their profession as effectively as possible. Most often, they decide on the form of its implementation in relation to the incurred costs / expenses related to the achievement of revenues / revenues. A major role, especially in professions where the associated costs of carrying them out are not significant and they have a choice between dependent activity and entrepreneurship, is crucial to the extent to which they are obliged to pay statutory social and health insurance. In this article, we will compare the burden of a natural person, entrepreneur and employee with statutory social and health insurance in the Slovak Republic.*

**Keywords:** *statutory social insurance, statutory health insurance, entrepreneurs, employees*

*JEL codes: M10, M20, M50, M48*

## 1 Úvod / Introduction

Zákonné (povinné) sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie platené fyzickými osobami majú charakter povinného poistenia a predstavujú príjmovú stránku štátneho rozpočtu v národohospodárskom význame (Stanek, 2001) a sú každoročne k 1. januáru upravované minimálne v rozsahu vymeriavacích základov pre výpočet poistného a preddavkov na poistné. Už dlhšiu dobu prebieha odborná aj politická diskusia o možnosti zlúčenia a sprehľadnenia daňového systému a odvodového systému a jeho nastaveniu nielen v SR, ale ja v EU (Henke, Klaus-Dirk, 2007; Mazurek, 2014; Grossmann and Strulik, 2019), plnenia a náhrad zo sociálneho poistenia (Kreider, 1999), ako aj zamestnania a minimálnej mzdy (Pavelka et al, 2014).

So zvyšovaním minimálnych a maximálnych vymeriavacích základov sa každoročne zvyšuje aj výška minimálnych a maximálnych súm povinných odvodov do Sociálnej a príslušnej zdravotnej poisťovne (v SR pôsobia 3 subjekty poskytujúce verejné zdravotné poistenie). Oba druhy zákonného poistenia sa týkajú tak fyzických osôb podnikateľov, ako aj zamestnancov, rozdiel je však v ich výške a spôsobe odvádzania príspevkov do poisťovní. V niektorých povolaniach sú fyzické osoby často postavené pred otázku, akým spôsobom svoju profesiu vykonávať čo najefektívnejšie. Najčastejšie sa rozhodujú práve o forme jej uskutočňovania vo vzťahu k vznikajúcim nákladom/výdavkom súvisiacich s dosahovaním výnosov/príjmov. Veľkú úlohu najmä v profesiách, kde nie sú významné pridružené náklady na ich uskutočňovanie a majú možnosť voľby medzi závislou činnosťou a podnikaním, je rozhodujúce práve to, v akej výške sú povinní platiť zákonné sociálne a zdravotné poistenie.

### 1.1 Základné pojmy a právne úpravy

V tomto príspevku pracujeme so základnými pojmami a právnymi úpravami, ktoré je potrebné v tejto časti špecifikovať.

Samostatne zárobkovo činná osoba (SZČO) je fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov veku a v kalendárnom roku rozhodujúcom na vznik alebo na trvanie povinného nemocenského a povinného dôchodkového poistenia dosahovala príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov (2020), okrem fyzickej osoby, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím.

Vznik, zánik, prerušenie, vylúčenie povinnosti byť poistený, charakteristika poistených osôb, kategórie poistencov, povinnosti poistencov a vznik povinného poistenia, vymeriavací základ, spôsob výpočtu, platenia a odvádzania jednotlivých druhov poistenia v súvislosti so sociálnym poistením do Sociálnej poisťovne ako aj nároky poistencov na dávky plynúce z jednotlivých druhov poistení upravuje zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v z. n. p.(2020). Vznik, zánik, prerušenie, vylúčenie povinnosti byť poistený, charakteristika poistených osôb, kategórie poistencov, povinnosti poistencov, vymeriavací základ, spôsob výpočtu, platenia a odvádzania preddavkov na verejné zdravotné poistenie, ako aj vyčíslenie doplatku poistenia v ročnom zúčtovaní verejného zdravotného poistenia, spôsob použitia vybraného poistenia a ďalšie súvisiace otázky v súvislosti s verejným zdravotným poistením vo vzťahu k Verejným zdravotným poisťovniam upravuje zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (2020). Povinné verejné zdravotné poistenie je poistenie, na základe ktorého sa poskytuje poistencom verejného zdravotného poistenia, za podmienok ustanovených zákonom o zdravotnom poistení, zdravotná starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v rozsahu ustanovenom zákonom č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v z. n. p., službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. (2020) , zákonom č. 577/2004 Z. z. v rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v z. n. p. (2020) a zákonom č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dieterických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p (2020).

Zákonník práce (2020) „Zákonník práce“ upravuje individuálne pracovnoprávne vzťahy v súvislosti s výkonom závislej práce fyzických osôb právnickými osobami alebo fyzickými osobami a taktiež kolektívne pracovnoprávne vzťahy. Podľa Zákonníka práce (§ 11 Zákonníka práce, 2020) je zamestnanec fyzická osoba, ktorá v pracovnoprávných vzťahoch, a ak to ustanovuje osobitný predpis, aj v obdobných pracovných vzťahoch vykonáva pre zamestnávateľa závislú prácu. Zamestnávateľ určuje podmienky a spôsob uplatnenia tohto práva, ak Zákonník práce, osobitný predpis alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak.

## **2 Metodológia a zdrojové údaje / Methodology and Data**

Cieľom príspevku je východisková komparácia zaťaženia fyzickej osoby podnikateľa a zamestnanca v SR zákonným sociálnym a verejným zdravotným poistením v aktuálnych podmienkach platných v roku 2020 k dátumu 15.7.2020. V rámci analýzy vychádzame z aktuálnej právnej úpravy zákonného sociálneho poistenia a verejného zdravotného poistenia, kde zohľadňujeme aj aktuálne platné súvisiace právne predpisy týkajúce sa pracovnoprávných vzťahov do takej miery, aby sme vedeli vyhodnotiť výhody a nevýhody dvoch foriem vykonávania činnosti (ako zamestnanec alebo ako SZČO) z pohľadu jedného variantného faktora – vznikajúcich nákladov/výdavkov na zákonné sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie. Pri analýze nie sú zohľadňované ďalšie pridružené faktory, ktoré rozhodnutie o forme vykonávania činnosti pre dosahovanie príjmov ovplyvňujú, ako napr. daňové zaťaženie, ani iné obmedzujúce faktory vyplývajúce z konkrétneho druhu vykonávanej činnosti (hygienické predpisy, predpisy bezpečnosti práce, komerčné poistenie pri výkone povolania atď.).

## **3 Výsledky a diskusia / Results nad Discussion**

Najskôr si analyzujeme zákonné sociálne poistenie podnikateľ SZČO a jeho povinnosti vo vzťahu k vykonávaniu činnosti formou podnikania, neskôr pridáme zdravotné poistenie a nasledovať v poslednej podkapitole bude zákonné sociálne aj zdravotné poistenie analyzované u zamestnanca.

### 3.1 Zákonné sociálne poistenie SZČO

Povinne nemocensky a povinne dôchodkovo poistená SZČO platí poistné

- na nemocenské poistenie 4,4 % z vymeriavacieho základu,
- na starobné poistenie 18 % z vymeriavacieho základu, ak nie je sporiteľom starobného dôchodkového sporenia,
- na starobné poistenie 13,00 % z vymeriavacieho základu a na povinné príspevky na starobné dôchodkové sporenie 5,00 % z vymeriavacieho základu, ak je sporiteľom starobného dôchodkového sporenia (od roku 2017 sa sadzba povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie zvyšuje o 0,25 % ročne až do výšky 6 %, primerane, t.j. o 0,25 % ročne sa zníži percentuálna sadzba poistného na starobné poistenie),
- na invalidné poistenie 6 % z vymeriavacieho základu,
- do rezervného fondu solidarity so sadzbou 4,75 % z vymeriavacieho základu.

Povinnosť platiť zákonné sociálne poistenie podnikateľovi SZČO v roku 2020 zaniká 30. júna 2020 (príp. 30. septembra 2020 ak bude mať predĺženú lehotu na podanie daňového priznania za rok 2019), ak jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou za rok 2019 nebude vyšší ako 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu. To znamená, ak podnikateľ SZČO dosiahne za rok 2019 príjmy z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnosy súvisiace s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou vyššie ako 6 078,00 eur ( $0,5 \times 12 \times 1\,013,00 \text{ EUR} = 6\,078,00 \text{ eur}$ ), bude tento zakladať povinnosť podnikateľovi SZČO platiť zákonné poistné nasledujúcich 12 mesiacov od 1. júla 2020 alebo od 1. októbra 2020, ak bude predĺžená lehota na podanie daňového priznania za rok 2019. SZČO, ktoré do 31. decembra 2019 platia poistné z minimálneho vymeriavacieho základu platného do 31. decembra 2019 (477,00 eur) alebo zo skutočne dosiahnutého vymeriavacieho základu v rozpätí od 477,01 eur do 506,49 eur, ktoré budú platiť poistné z minimálneho vymeriavacieho základu 506,50 eur, a tiež tých podnikateľov SZČO, ktorých skutočne dosiahnutý vymeriavací základ je určený v rozpätí od maximálneho vymeriavacieho základu platného do 31. decembra 2019 (6 678,00 eur) do výšky nového maximálneho vymeriavacieho základu 7 091,00 eur, ktoré budú platiť poistné zo skutočne dosiahnutého vymeriavacieho základu z uvedeného rozpätia.

K 1. januáru 2020 došlo v súvislosti s verejným zdravotným poistením a sociálnym poistením najmä k zmenám v sumách limitov preddavkov na verejné zdravotné poistenie ako aj poistného na zákonné sociálne poistenie, odvíjajúce sa od zmeny limitov vymeriavacích základov. Ich výška sa počíta v závislosti od zmeny priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky, ktorú každý rok vyhlasuje Štatistický úrad SR. Priemerná mzda na Slovensku podľa štatistického úradu vlni medziročne vzrástla o 6,2 % z 954,00 eur (za rok 2017) na 1 013,00 eur (za rok 2018). Minimálny vymeriavací základ pre podnikateľa SZČO sa preto od začiatku januára 2020 upravuje smerom nahor takisto o 6,2 %, a to na 506,50 eura (z 477,00 eur). Pre podnikateľa SZČO to znamená, že sa jeho mesačné náklady spojené s odvodmi (sociálnymi aj zdravotnými) zvýšili o 13,91 eur v prípade, ak v predchádzajúcom roku odvádzal minimálnu výšku povinných odvodov. Kým v roku 2019 to bolo spolu 224,89 eur, v roku 2020 to už je 238,80 eur. Maximálna výška odvodov (spolu na sociálne aj zdravotné poistenie) nie je stanovená, keďže pre zdravotné poistenie nie je určený maximálny vymeriavací základ.

Zmenený minimálny aj maximálny vymeriavací základ sa vzťahuje na obdobie od januára 2020. Sociálna poisťovňa tieto zmeny oznámi živnostníkom a ostatným podnikateľom SZČO listovou zásielkou alebo do e-schránky, ak ju podnikatelia majú aktivovanú. Podnikatelia SZČO, ktorých sa zmena týka, dostanú oznámenia v januári 2020 a poistné v novej výške prvýkrát zaplatia za január vo februári 2020, najneskôr do 10. februára 2020. Vypočítané poistné je úhradou za predošlý mesiac a zahŕňa platbu na všetky fondy sociálneho poistenia, ktoré je podnikateľ SZČO povinný uhrádzať.

Výška povinného poistného plateného podnikateľom SZČO do Sociálnej poisťovne, vypočítaná z nového vymeriavacieho základu 506,50 eura pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu, bude mesačne 167,89 eura. Výška odvodov do Sociálnej poisťovne sa mení (zvyšuje) aj podnikateľovi, ktorý v roku 2019 odvádzal sociálne poistenie z maximálneho vymeriavacieho základu, ale jeho skutočný vymeriavací základ bol vyšší, a to z dôvodu zvýšenia maximálneho vymeriavacieho základu v roku 2020. Maximálny vymeriavací základ na platenie odvodov do Sociálnej poisťovne predstavuje sedemnásobok priemernej mesačnej mzdy na Slovensku pred dvoch rokov. Nový maximálny vymeriavací základ na rok 2020 bude 7 091,00 eur (6 678,00 eur v roku 2019). Poistné vypočítané z tohto vymeriavacieho základu pre povinne poistenú SZČO je 2 350,66 eura (2 213,75 eur v roku 2019). Najvyššie možné sociálne odvody (mesačné poistné) pre podnikateľa SZČO za obdobie od 1. januára 2020 teda vzrástli o 136,91 eur (z 2 213,75 eura na 2 350,66 eura) mesačne. Prvýkrát podnikatelia odvedli poistné podľa aktuálnych zmien za január 2020 vo februári 2020.

Tieto zmenené limity platia aj pre dobrovoľne poistenú osobu, ktorá si určila minimálny vymeriavací základ platný do 31. decembra 2019 alebo si vymeriavací základ určila v rozpätí súm od 477,01 eur do 506,49 eura, t. j. od 1. januára 2020 platí poistné z nového minimálneho vymeriavacieho základu 506,50 eur.

Vymeriavací základ na platenie poistného povinne nemocensky poistenej a povinne dôchodkovo poistenej SZČO od 1. júla 2020, resp. 1. októbra 2020 (ak bola predĺžená lehota na podanie daňového priznania za rok 2019), ktorá vykonávala činnosť SZČO v roku 2019 sa vypočíta nasledovne:

*Vymeriavací základ = (Čiastkový základ dane za rok 2019 + zaplatené poistné na povinné verejné zdravotné poistenie, poistné na povinné sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie podnikateľa SZČO v roku 2019) : 1,486 : 12. Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na najbližší eurocent nadol.*

Zhrnutie limitov sociálneho poistenia v roku 2020 - podnikateľa SZČO:

- Minimálny mesačný vymeriavací základ 506,50 eur.

Z toho vyplývajúce poistné na zákonné sociálne poistenie je mesačne 167,89 eur (pre SZČO, ktoré majú priznaný starobný dôchodok alebo predčasný starobný dôchodok, a pre SZČO, ktoré sú poberateľmi výsluhového dôchodku a dovŕšili dôchodkový vek, je mesačná suma poistného 137,50 eur, keďže neplatia poistné na invalidné poistenie).

- Maximálny mesačný vymeriavací základ 7 091,00 eur.

Z toho vyplývajúce poistné je na zákonné sociálne poistenie mesačne 2 350,66 eur (pre SZČO, ktoré majú priznaný starobný dôchodok alebo predčasný starobný dôchodok, a pre SZČO, ktoré sú poberateľmi výsluhového dôchodku a dovŕšili dôchodkový vek, je mesačná suma poistného 1 925,20 eur, keďže neplatia poistné na invalidné poistenie).

### **3.2 Začínajúca SZČO**

Začínajúca SZČO, ak vznikla v roku 2019, poistné do sociálnej poisťovne povinne neplatí do 1. júla (resp. 1. októbra) 2020, kedy sa posudzuje povinnosť platiť zákonné poistné do Sociálnej poisťovne v závislosti od príjmov dosiahnutých za rok 2019. Ak SZČO vznikla až v roku 2020, tak sa táto povinnosť posudzuje k 1. júlu (resp. 1. októbru) 2021 v závislosti od príjmov dosiahnutých za rok 2020. Podnikateľ SZČO sa môže prihlásiť do Sociálnej poisťovne a platiť sociálne poistenie vo zvolenom rozsahu (zvoleného z ponúknutých konkrétnych možností) dobrovoľne aj skôr ako jej vznikne povinnosť.

### **3.3 Verejné zdravotné poistenie SZČO**

Od 1. januára 2017 novela zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zrušila maximálny vymeriavací základ pre výpočet poistného zamestnanca, podnikateľa SZČO a tiež samoplatiteľa, tak pri výpočte preddavkov na zdravotné poistenie, ako aj v ročnom zúčtovaní zdravotného poistenia.

Vymeriavací základ na platenie preddavkov poistného na zdravotné poistenie SZČO je zhodný s vymeriavacím základom pre zákonné sociálne poistenie.

*Limity vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie podnikateľa SZČO:*

- Minimálny mesačný vymeriavací základ podnikateľa SZČO na platenie preddavkov na zdravotné poistenie pre povinne poistenú SZČO, ktorá nie je zároveň zamestnancom ani poistencom štátu pre rok 2020 je 506,50 eur.
- Maximálny mesačný vymeriavací základ na platenie preddavkov na zdravotné poistenie pre povinne poistenú SZČO, ktorá nie je zároveň zamestnancom ani poistencom štátu nie je určený.

Základná sadzba mesačného preddavku na verejné zdravotné poistenie je 14 % z mesačného vymeriavacieho základu. Pre osoby so zdravotným postihnutím 41 % a viac (s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 41 % a viac v porovnaní so zdravou fyzickou osobou) platí polovičná sadzba, t. j. 7 % z mesačného vymeriavacieho základu. Preddavky na verejné zdravotné poistenie sa platia vždy mesiac dozadu. V roku 2020 sa platí preddavok na verejné zdravotné poistenie najmenej 70,91 eur (resp. 35,45 eur, osoba so zdravotným postihnutím 41 % a viac – platí polovicu zo štandardnej výšky preddavku). Preddavok sa počíta zo skutočne vypočítaného vymeriavacieho základu v tých prípadoch, ak je tento vyšší, ako minimálny mesačný vymeriavací základ 506,50 eur.

### **3.4 Zamestnanec a jeho zákonné sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie**

Za zamestnanca odvádza preddavok na zdravotné poistenie do príslušnej zdravotnej poisťovne zamestnanca, poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti do Sociálnej poisťovne zamestnávateľ. Zamestnávateľ vykoná zrážku preddavku na zdravotné poistenie a poistného na jednotlivé druhy sociálneho poistenia, ktoré je povinný platiť zamestnanec z príjmu zamestnanca a túto spolu s poistným (resp. preddavkom), ktoré za zamestnanca platí zamestnávateľ odvedie zamestnávateľ do príslušných poisťovní – zdravotných poisťovní a Sociálnej poisťovne.

Vymeriavací základ zamestnanca je príjem zo zamestnania (zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 1 písm. a) až h), k) a m) a ods. 2 a 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších zmien a doplnkov.), okrem príjmov, ktoré nie sú predmetom dane alebo sú od dane oslobodené, príspevkov na doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré platí zamestnávateľ za zamestnanca. Vymeriavací základ zamestnanca je aj podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva. Vymeriavacím základom zamestnanca sú všetky príjmy, z ktorých odvedie daň z príjmov zo závislej činnosti.

Ak zamestnancovi s právom na nepravidelný príjem, okrem fyzickej osoby v právnom vzťahu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, ktorej bol vyplatený príjem zo závislej činnosti počas trvania dôchodkového poistenia, vymeriavací základ je pomerná časť tohto príjmu pripadajúca na každý kalendárny mesiac trvania tohto poistenia v poslednom kalendárnom roku okrem obdobia, za ktoré bolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie z maximálneho vymeriavacieho základu.

Minimálny vymeriavací základ pre zamestnanca nie je upravený, napriek tomu zamestnávateľ má podľa pracovnoprávných predpisov povinnosť odmeňovať zamestnanca v súlade s ustanoveniami zákona o minimálnej mzde zamestnanca. Minimálna mzda pre

rok 2020 je ustanovená na 580,00 eur (pre 1. stupeň náročnosti práce), ktorá sa pre vyššie stupne náročnosti práce ďalej násobí koeficientom minimálnej mzdy podľa § 120 ods. 4 Zákonníka práce. Za jednu odpracovanú hodinu je to 3,333 eur. Minimálna mzda predstavuje najnižšiu možnú hrubú mzdu, ktorú musí zamestnávateľ vyplatiť za odpracovaný plný pracovný úväzok. V roku 2019 bola minimálna mzda na úrovni 520 eur a minimálna hodinová mzda bola vo výške 2,989 eur.

Na základe predchádzajúcej analýzy môžeme zhrnúť mesačné náklady na zákonné sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie v tabuľke 1.

**Tabuľka 1** Mesačné náklady na zákonné sociálne poistenie a verejné zdravotné poistenie zamestnanca a SZČO

<b>Kategória</b>	<b>Verejné zdravotné poistenie</b>	<b>Zákonné sociálne poistenie - povinné</b>	<b>Zhrnutie</b>
<b>Zamestnanci na základe pracovnej zmluvy bez zdravotného postihnutia.</b>	<b>14 % z hrubej mzdy zamestnanca</b> odvádzaná do zdravotnej poisťovne spolu za zamestnanca a zamestnávateľa (v % hrubej mzdy). (4% + 10% = 14%) <b>Min. nie je určené</b> <b>Max. nie je určené</b>	<b>34,6 % z hrubej mzdy zamestnanca</b> odvádzaná do Sociálnej poisťovne spolu za zamestnanca a zamestnávateľa (v % hrubej mzdy). (9,4% + 25,2% = 34,6%) % hrubej mzdy <b>Min. nie je určené</b> <b>Max. 2 453,48 eur</b>	Náklady na zamestnanca - Celková suma hrubej mzdy plus náklady na zákonné sociálne a zdravotné poistenie platené zamestnávateľom (v % hrubej mzdy) sú <b>135,2 % hrubej mzdy (t. j. cena práce/superhrubá mzda)</b> <b>Mzda po odpočítaní odvodov je 86,6% hrubej mzdy</b>
<b>Podnikateľ SZČO</b>	<b>14% zo skutočného vymeriavacieho základu</b> <b>Min 70,91 eur</b> <b>Max. nie je určené</b>	<b>33,15% zo skutočného vymeriavacieho základu</b> <b>Min. 167,89</b> <b>Max. 2 453,48 eur</b>	<b>Skutočný vymeriavací základ znížený o odvody - 52,85%</b> <b>vymeriavacieho základu</b>

Zdroj: vlastné spracovanie

## Záver / Conclusions

Z uvedenej analýzy vyplýva, že uskutočňovanie činnosti, ktorú je možné v SR bez problémov vykonávať bez osobitných obmedzení (napr. na základe zákonníka práce) aj ako zamestnanec aj ako podnikateľ SZČO je, z pohľadu nákladov/výdavkov spojených so zákonnou odvodovou povinnosťou, výhodnejšie v porovnaní s vykonávaním činnosti ako zamestnanec, ak sú mesačné vymeriavacie základy také, aby sa nemuseli uplatniť minimálne sumy na zákonné sociálne a zdravotné poistenie, t.j. ak presahujú sumu 506,50 eur, vzhľadom na to, že vymeriavací základ viazaný na tú istú vykonanú činnosť, je spravidla nižší ako príslušná priznaná hrubá mzda zamestnanca, keďže sa postupuje podľa zákon(resp. paušálne) výdavky na uskutočnenie zdaniteľných príjmov, čo si zamestnanec uplatniť z hrubej mzdy nemôže, lebo vznikajúce náklady pri uskutočňovaní tejto činnosti sú nákladom zamestnávateľa. Podnikanie je tiež z tohto pohľadu výhodné na začiatku podnikania, kedy nie je povinnosť platiť zákonné sociálne poistenie prvých pár mesiacov (min. 6 mesiacov), keďže povinnosť platenia odvodov sa posudzuje k 1. júlu nasledujúceho roka. Výhoda uskutočňovania činnosti formou zamestnania je tá, že sa zamestnanec nemusí starať o súvisiace administratívne náležitosti, ani o výpočet a odvod poisťovni do poisťovní, kdeže to je povinnosťou zamestnávateľa a zamestnanec na svoj účet mesačne dostane vyplatenú až čistú mzdu. Vzhľadom na ďalšie faktory, ktoré ovplyvňujú celkový

čistý mesačný príjem pri vykonávanej činnosti, môžu byť tieto okolnosti predmetom ďalšej analýzy a výskumu na konkrétnych prípadových štúdiách.

### **Príslušnosť ku grantovej úlohe / Acknowledgements**

Príspevok bol spracovaný ako jeden z výstupov riešenia projektu APVV č. APVV-16-0602 „Zvyšovanie relevantnosti účtovných informácií v SR - od nákladov k hodnote“.

### **Literárne zdroje a iné odkazy / Resources**

- Grossmann, V., Strulik, H. (2019). Optimal Social Insurance and Health Inequality, *GERMAN ECONOMIC REVIEW*, 20(4), pp. E913-E948.
- Henke, Klaus-Dirk. (2007). The future of private and public health insurance in Germany. *JAHRBUCHER FÜR NATIONALÖKONOMIE UND STATISTIK*. 227(5-6), pp. 502-528.
- Kreider, B (1999) Social security disability insurance: Applications, awards, and lifetime income flows. *JOURNAL OF LABOR ECONOMICS*. 17(4/1), pp.784-827 .
- Mazurek, E. (2014). THE INCOME TAX PROGRESSION DEPENDING ON SOCIAL INSURANCE CONTRIBUTIONS IN POLAND. In: *Conference: 17th International Conference on Applications of Mathematics and Statistics in Economics (AMSE) Location: Jerzmanowice, POLAND, Date: AUG 27-31, 2014. Wroclaw Univ Econ; Matej Bel Univ Banska Bystrica; Univ Econ APPLICATIONS OF MATHEMATICS AND STATISTICS IN ECONOMICS*, pp.: 190-199 .
- Pavelka , T., Skala, M., Cadil, J. (2014) SELECTED ISSUES OF THE MINIMUM WAGE IN THE CZECH REPUBLIC. *E & M EKONOMIE A MANAGEMENT*. 17(4), pp. 30-45.
- Stanek, P. (2001). State budget and the enterprising sphere. *EKONOMICKY CASOPIS*. 49(3), pp. 499-515 .
- Zákon o dani z príjmov. *Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v z. n. p. SR, 2020.*
- Zákon o minimálnej mzde. *Zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v z.n.p. SR, 2020.*
- Zákon o sociálnom poistení. *Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v z. n. p. SR, 2020 .*
- Zákon o zdravotnom poistení. *Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. SR, 2020.*
- Zákon o zdravotnej starostlivosti. *Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v z. n. p. SR, 2020.*
- Zákon o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti. *Zákon č. 577/2004 Z. z. v rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v z. n. p. SR, 2020.*
- Zákon o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia. *Zákon č. 363/2011 Z. z. o rozsahu a podmienkach úhrady liekov, zdravotníckych pomôcok a dietetických potravín na základe verejného zdravotného poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. SR, 2020.*
- Zákonník práce. *Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v z. n. p., 2020.*

## Possibilities for Voluntary IFRS Adoption in the Slovak Republic

Branislav Parajka

University of Economics in Bratislava  
Faculty of Economic Informatics, Department of Accounting and Auditing  
Dolnozemska cesta 1/b, 852 35 Bratislava, Slovakia  
E-mail: branislav.parajka@euba.sk

**Abstract:** *This paper is focused on possible voluntary IFRS adoption in the Slovak republic. The study was performed on 2018 index of Top 100 companies based on total revenues. In this group of companies are included financial statements prepared in accordance with IFRS or national accounting legislation. We try to find out if there is an evidence of voluntary IFRS adoption by any company included the index. Benefits of accepting IFRS by companies are generally known and often discussed nevertheless some Slovak companies of top 100 present their financial statements according the national accounting rules by legislation or by their own decision.*

**Keywords:** *accounting regulation in the Slovak republic, financial reporting, IFRS*

*JEL codes: M48*

### 1 Úvod / Introduction

Tento príspevok sa zaoberá možnosťou dobrovoľnej aplikácie štandardov IFRS podnikateľskými účtovnými jednotkami v Slovenskej republike. Účtovníctvo je v Slovenskej republike veľmi podrobne regulované legislatívou, konkrétne zákonom NR SR č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (zákon o účtovníctve) ako aj súvisiacimi predpismi. Štandardy IFRS boli v Slovenskej republike formálne prijaté v roku 2004 implementáciou nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002 z 19. júla 2002 o uplatňovaní medzinárodných účtovných štandardov. Všetky konsolidované účtovné závierky sa zostavujú v súlade s IAS/IFRS od roku 2005; aplikácia na individuálne účtovné závierky vybraných účtovných jednotiek je povinná od roku 2006.

Positívne účinky prijatia IFRS sú všeobecne známe, napríklad Ball (2006) konštatuje, že aplikáciou IFRS sa dosiahnu presné a komplexné informácie zverejnené v účtovných závierkach. Tumpach (2006) pozitívne hodnotí kvalitu štandardov IFRS, ale upozorňuje však na však pochybnosti o správnej implementácii v Slovenskej republike z dôvodu chýbajúceho kvalitného prekladu štandardov do slovenského jazyka v čase ich prijatia. K aplikácii IFRS v Slovenskej republike sa viacero domácich autorov stavia čiastočne skepticky. Podľa Kubaščíkovej a Pakšiovej (2015) sú výsledky finančnej analýzy významne ovplyvnené výberom účtovného rámca IFRS namiesto slovenských predpisov z dôvodu odlišných účtovných zásad. Tumpach, Máziková & Kuceková (2015) našli dôkazy o tom, že informácie zverejnené v poznámkach účtovných závierok zostavených v súlade s IFRS sú často len predpripraveným textom alebo kópiou informácií zverejnených v minulosti bez priamej súvislosti s vykazovaným obdobím. Konštatujú, že takéto konanie je pomerne bežné napriek tomu, že všetky účtovné závierky zostavené v súlade s IFRS sú povinne auditované. Nedostatky zavedenia IFRS v Slovenskej republike odhaľuje aj štúdia Tumpach (2016), ktorá sa uskutočnila na 148 spoločnostiach, ktoré boli povinné zostaviť účtovnú závierku v súlade s IFRS (pravdepodobne ide o všetky účtovné závierky, ktoré boli zostavené podľa IFRS za vybrané obdobie).

Účtovný systém v Slovenskej republike je regulovaný veľmi podrobným spôsobom, ktorý má korene v bývalej centrálne plánovanej štátnej ekonomike. Zavedenie koncepcie „slobodného trhového hospodárstva“ začiatkom 90. rokov zmenilo filozofiu účtovníctva, ale neintegrovalo úplne účtovné politiky uznávané v iných krajinách, ale dodržiavalo prísne pravidlá vydané štátnymi regulátormi. Tomuto problému sa venuje Šlosárová & Šlosár (2005), pretože jednou z hlavných paradigiem súčasného účtovníctva je poskytovať pravdivé a porovnateľné informácie v účtovnej závierke. Blahušiaková (2017) poukazuje na to, že väčšina zmien v legislatíve a regulácii účtovníctva v Slovenskej republike po roku 2002 sa uskutočnila prijatím nariadení EÚ.